

หลักสูตร วิชา การมัดย้อมผ้า

จำนวน ๓๕ ชั่วโมง

กลุ่มวิชา พาณิชยกรรมและบริการ

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอรัตนวาปี

ความเป็นมา

การฝึกหัดมัดย้อมบนเนื้อผ้าได้เคยทำกันมาเกือบทุกส่วนของโลก ประวัติการทำผ้ามัดย้อมได้เริ่มต้นทำกันมาแล้วในสมัยเอเซียโบราณแผ่ขยายไปยังตอนกลางของทวีปอินเดียไปยังมาเลเซีย และข้ามไปยังแอฟริกา การย้อมผ้าที่มีมาแต่โบราณนอกจากจะจุดพบในสมัยจีนโบราณแล้ว ยังมาจากพวกคาราวานในสมัยก่อนรวมทั้งที่มาของการทำไหมก็เริ่มในยุคนี้ด้วย

ในทวีปอเมริกาเริ่มการมัดย้อมจากชาวโคลัมเบียในยุคแรก เพื่อการทำวงกลม และสี่เหลี่ยม ด้วยแบบง่ายๆ เป็นที่นิยมในเม็กซิโก กัวเตมาลา เปรู เติลิวีเรีย ปาลาโว และอาเจนตินา

ในอเมริกาใต้และชาวอินเดียแดง การทำผ้ามัดย้อมอาจได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นในตอนต้นสมัยของประเทศอินเดียก่อนที่จะมาถึงประเทศญี่ปุ่น เสื้อผ้าของคนทั่วไปแสดงให้เห็นถึงการเขียนภาพสีน้ำบนผนังและเพดานถ้ำที่อจินตาเป็นแบบวงกลมสีชาวลายกักจะทำให้เห็นเป็นเหมือนการทำทางวงกลม ซึ่งเป็นที่รู้จักในอินเดียว่าปริงใจ

ผ้ามัดย้อมที่มีในประเทศไทยและกัมพูชานั้นเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าการมัดย้อมเริ่มต้นมาจากสองประเทศนี้แพร่หลายเข้าไปยังประเทศอินโดนีเซีย วิธีการมัดย้อมยังนำไปใช้ในการตกแต่งผ้าไหมชนิดดีเพื่อใช้ทำผ้าคลุมไหล่ สไบ และโสร่ง สำหรับชายหญิงของชาวชวาและบาหลี

การมัดย้อมในแต่ละประเทศแสดงให้เห็นถึงการออกแบบที่แตกต่างกันและลักษณะการใช้สีซึ่งผู้ผลิตสามารถวางแผนทางและรูปแบบของผ้าเพื่อผลิตออกไปทั่วโลก ในระยะเวลาที่แตกต่างกันตามรูปแบบของวัฒนธรรม

ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และตอบสนองกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายจึงได้จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรวิชาชีพชั้นเรียน วิชาการมัดย้อมผ้าจำนวน ๓๕ ชั่วโมง เพื่อเป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจในตำบลให้สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพื่อก่อให้เกิดรายได้กับตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างอาชีพให้เกิดความมั่นคงต่อไป

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชนในเรื่องการมัดย้อมผ้า เพื่อการประกอบอาชีพ
๒. เน้นการประยุกต์สวดลายในการย้อมผ้า และสีย้อมที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
๓. มุ่งให้ผู้เรียนประกอบอาชีพได้จริงหลังจบหลักสูตร
๔. ส่งเสริมผู้เรียนที่จบหลักสูตรสามารถนำความรู้ไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดมุ่งหมาย

๑. สามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับศักยภาพตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม
๒. มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม
๓. มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะการบริหารจัดการในอาชีพการทำผ้ามัดย้อม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๔. มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคมสามารถจัดทำโครงการการประกอบอาชีพและนำสู่การปฏิบัติจริง

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปตำบลนาทับไธ

ระยะเวลา

ภาคทฤษฎี ๑๗ ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ ๑๘ ชั่วโมง

รวม ๓๕ ชั่วโมง

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการมัธยมผ้า

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ช่องทางการประกอบอาชีพการมัธยมผ้า	๑.๑ บอกความสำคัญของการประกอบอาชีพการของการมัธยมผ้า ๑.๒ บอกความเป็นไปได้ในการอาชีพการของการมัธยมผ้า ได้แก่ การลงทุน ดูแลรักษา หุ่น และตรวจสอบได้ ๑.๓ บอกและหาแหล่งเรียนรู้ได้ ๑.๔ บอกทิศทางการประกอบอาชีพ	๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพการของการมัธยมผ้า ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการมัธยมผ้า ๑.๒.๑ ความต้องการของตลาด ๑.๒.๒ การใช้แรงงาน ๑.๒.๓ การจัดท้าววัสดุอุปกรณ์ ๑.๒.๔ การเลือกทำเลที่ตั้ง ๑.๓ แหล่งเรียนรู้ ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพ	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน ๑.๒ วิเคราะห์อาชีพที่จะสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ในชุมชนจากข้อมูลต่างๆ ๑.๓ ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก ๑.๔ ครู ผู้เรียน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพการมัธยมผ้าในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ ร่วมทุน พ่อค้าคนกลาง ฯลฯ โดยคำนึงศักยภาพ ๕ ด้านได้แก่ ศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่	๕	๔

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๒. ทักษะการประกอบอาชีพการมัดย้อมผ้า	๒.๑ สามารถอธิบายการเตรียมการประกอบอาชีพการมัดย้อมผ้า ๒.๒ สามารถบอกขั้นตอนวิธีการมัดย้อมผ้าได้ ๒.๓ มีความรู้เรื่องการคัดเลือกวัตถุดิบในการมัดย้อมผ้า	๒.๑ ชั้นเตรียมการประกอบมัดย้อมผ้า ๒.๑.๑ สถานที่ / พื้นที่ ๒.๑.๒ การคัดเลือกวัตถุดิบในการมัดย้อมผ้า ๒.๑.๓ การทำความสะอาดวัตถุดิบ ๒.๑.๔ ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพการมัดย้อมผ้า ๒.๒ การเตรียมวัตถุดิบ ๒.๒.๑ การคัดเลือกและวิธีการซื้อวัตถุดิบการมัดย้อมผ้า ๒.๒.๒ การหาแหล่งวัตถุดิบ ๒.๒.๓ การสำรวจราคาวัตถุดิบเพื่อนำมาคำนวณต้นทุนกำไรการมัดย้อมผ้า ๒.๓ ขั้นตอนการฝึกทักษะการมัดย้อมผ้าประเภทต่างๆ ๒.๓.๑ การคัดเลือกและจัดซื้อวัตถุดิบ ๒.๓.๑ ขั้นตอนการมัดย้อมผ้า ๑)การคำนวณ ๒) วิธีการมัดย้อมผ้า ๓) วิธีการบรรจุภัณฑ์ ๒.๔ ขั้นตอนการเก็บรักษา ๒.๔.๑ การเก็บรักษาวัตถุดิบ ๒.๔.๑ การเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ในการมัดย้อมผ้า ๒.๔.๑ การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย	๒.๑ การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมการประกอบอาชีพ ๒.๒ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับเรื่องวิธีการมัดย้อมผ้าประเภทต่างๆ การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การเตรียมวัตถุดิบ การเลือกสถานประกอบการ และสถานที่จำหน่าย ๒.๓ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒.๔ ฝึกปฏิบัติจริง ๑) อธิบายขั้นตอนการมัดย้อมผ้าประเภทต่างๆ ๒)การคำนวณปริมาณผ้า ๓) ลงมือการมัดย้อมผ้าประเภทต่างๆ ๔)สาธิตการมัดย้อมผ้าแบบต่าง ๆ และปฏิบัติจริง ๒.๕ วัดและประเมินผลตามหลักสูตรกำหนด	๔	๕

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓. การบริหารจัดการ	๓.๑ สามารถบริหารการมัดย้อมผ้า - ควบคุมคุณภาพ - ลดต้นทุนการมัดย้อมผ้าได้ - การลงบัญชีรายรับรายจ่าย ๓.๒ สามารถจัดการการตลาดในการมัดย้อมผ้าได้ - สามารถทำฐานข้อมูลลูกค้า - กระจายสินค้าประเภทต่างไปสู่ผู้บริโภค ๓.๓ สามารถจัดการความเสี่ยงได้	๓.๑ การบริหารจัดการ ๓.๑.๑ การจัดการควบคุมคุณภาพ ๓.๑.๒ การลดต้นทุนการมัดย้อมผ้า ๓.๑.๓ การวางแผนการผลิต ๓.๑.๔ การลงบัญชีรายรับรายจ่าย ๓.๒ การจัดการตลาดในการมัดย้อมผ้า ๓.๒.๑ การทำฐานข้อมูลลูกค้า ๓.๒.๒ การกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค ๓.๓ การจัดการความเสี่ยงสินค้า ๓.๓.๑ การวิเคราะห์ศักยภาพสินค้า ๑) ประเภทของผ้าที่นำมาใช้ในการมัดย้อมผ้า ๒) ค่าใช้จ่ายในการทำการมัดย้อมผ้าต้นทุนกำไร ๓) ผลกำไรจากการจำหน่าย ๔) คู่แข่งขัน	๓.๑ การบริหารจัดการการผลิตให้ผู้เรียน ๓.๑.๑ สํารวจและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ และการใช้ประโยชน์ของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และทุนต่างๆ ๓.๑.๒ การกำหนดและการควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการ ๓.๑.๓ ศึกษาการลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม ๓.๑.๔ ศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และมีแนวทางในการจัดการความเสี่ยง ๓.๒ การบริหารจัดการการตลาด จัดให้ผู้เรียนศึกษา ๓.๒.๑ ข้อมูลการตลาดและวิเคราะห์ความต้องการของตลาด ๓.๒.๒ กำหนดทิศทางเป้าหมาย และแผนการจัดการตลาดที่เกี่ยวข้องกับสินค้าแบบต่างๆ ๓.๒.๓ ดำเนินการตามกระบวนการจัดการการตลาด เช่น การคิดต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า ฯลฯ	๔	๔
๔. โครงการประกอบอาชีพการมัดย้อมผ้า	๔.๑ บอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ ๔.๒ บอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้	๔.๑ ความสำคัญของโครงการอาชีพทำการมัดย้อมผ้า ๔.๒ ประโยชน์ของโครงการอาชีพการมัดย้อมผ้า	๔.๑ จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการอาชีพ องค์ประกอบของโครงการอาชีพ แล้วจัดกิจกรรม ๔.๒ จัดกิจกรรมการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น	๔	๕

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	๔.๓ บอกรองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ ๔.๔ อธิบายความหมายขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ ๔.๕ อธิบายลักษณะการเขียนที่ดีขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ ๔.๖ เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมและถูกต้องได้ ๔.๗ ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงการอาชีพได้	๔.๓ องค์ประกอบของโครงการอาชีพทำการมัดย้อมผ้า ๔.๔ การเขียนโครงการ ๔.๕ การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการ	เพื่อสร้างแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ๔.๓ จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระข้อมูลจากใบความรู้ เรื่องตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง พร้อมจัดการอภิปรายเพื่อสรุปแนวคิดเป็นแนวทางในการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง ๔.๔ จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการอาชีพ ๔.๕ กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ ๔.๖ จัดให้ผู้เรียนปรับปรุงโครงการอาชีพ ให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง ๔.๗ กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพของตนเอง		

วิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้

๑. บรรยาย
๒. สาธิต
๓. ฝึกปฏิบัติ

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการเรียนรู้, ใบความรู้, สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง วัสดุในการมัดย้อมผ้า, การมัดย้อมผ้า
๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น, สื่อบุคคล, วิทยากรผู้ชำนาญด้านกรรมมัดย้อมผ้า
๓. ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้

การวัดผลประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและมีกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา
๓. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

หนังสือรับรองหลักสูตร

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอรัตนวาปี ได้พัฒนาปรับปรุงและรวบรวมหลักสูตรวิชา การมัดย้อมผ้า เป็นการศึกษาในรูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ จำนวน ๓๕ ชั่วโมง ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและ สภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพได้

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอรัตนวาปี ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรใน ครั้งนี้ ประกอบด้วยวิทยากรวิชาชีพ ครู กศน.ตำบล เจ้าหน้าที่งานการศึกษาต่อเนื่อง เป็นหลักสูตรที่ผ่านการเห็นชอบ จากคณะกรรมการสถานศึกษาและอนุมัติโดยผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาชีพต่อไป

ลงชื่อ..........ผู้เสนอหลักสูตร
(นางสาวกัญญ์วรา ชัยจันทา)
(ครู กศน.ตำบล)

ลงชื่อ..........ผู้อนุมัติหลักสูตร
(นายทศรัศมี คงยก)
ครู รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการสถานศึกษา กศน.อำเภอรัตนวาปี
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา สกร.อำเภอรัตนวาปี

ลงชื่อ..........ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(นายประเทือง นางาม)
(ประธานกรรมการสถานศึกษา)